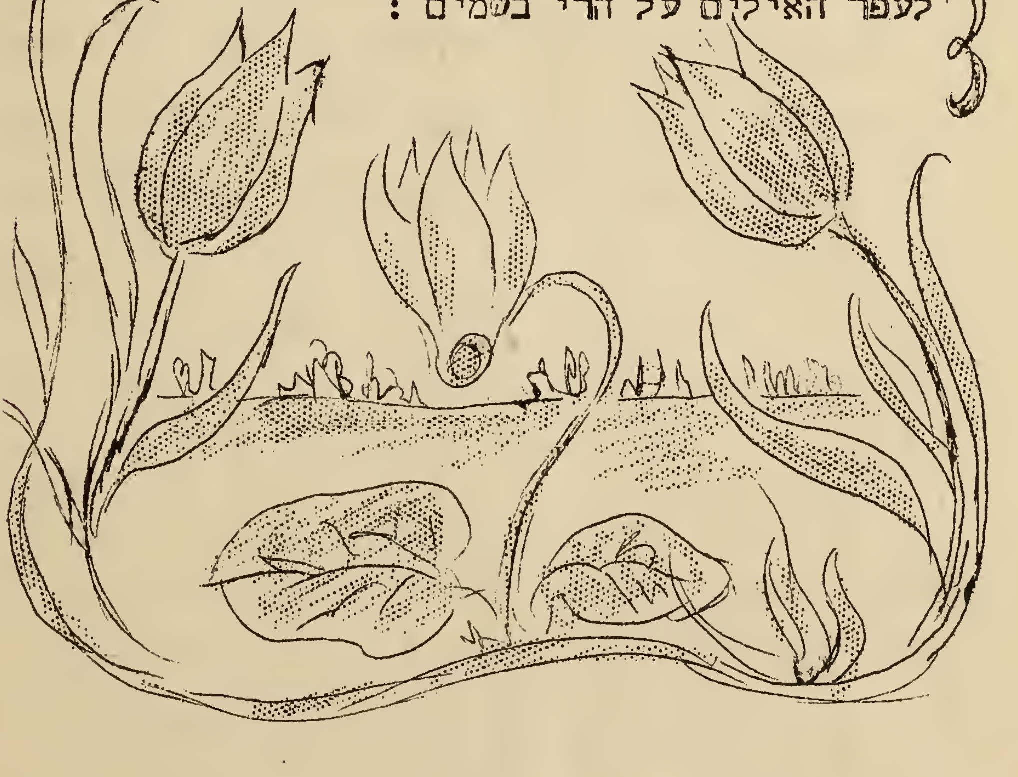
הגדה של פסח

יגור תש"א

שיר השירים

אשר לשלמה ; אני חבצלת השרון שושנת העמקים :
דודי לי ואני לו הרועה בשושנים : יונתי בחגוי
הסלע בסתר המדרגה הראיני את מראיך השמיעיני
את קולך כי קולך ערב ומראך נאוה : שחורה
אני ונאוה בנות ירושלים כאהלי קדר כיריעות
שלמה : אל תראוני שאני שחרחרת ששזפתני השמש
בני אמי נחרו בי שמוני נטרה את הכרמים כרמי
שלי לא נטרתי : הגידה לי שאהבה נפשי איכה תר-
עה איכה תרביץ בצהרים שלמה אהיה כעטיה על עד-
רי חבריך : אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך
בעקבי הצאן ורעי את גדיותיך על משכנות
הרועים : לכה דודי נצא השדה נלינה ב-
כפרים: נשכימה לכרמים נראה אם פרחה הגפן
פתח הסמדר הנצו הרמונים : ענה דודי ואמר
לי קומי לך רעיתי יפתי ולכי לך : כי הסתו
עבר הגשם חלף הלך לו : הנצנים נראו בארץ
עת הזמיר הגיע וקול התור נשמע בארצנו :
התאנה חנטה פגיה והגפנים סמדר נתנו ריח
קומי לך רעיתי יפתי ולכי לך : אל גנת אגוז

ירדתי לראות באבי הנחל לראות הפרחה הגפן
הנצו הרמונים : עד שיפוח היום ונסו הצללים
סב דמה לך דודי לצבי או לעפר האילים על הרי
בתר: אנה הלך דודך היפה בנשים אנה פנה דו-
דך ונבקשנו עמך : דודי ירד לגנו לערוגות
הבשם לרעות בגנים וללקט שושנים : אני לדודי
ודודי לי הרועה בשושנים : קול דודי הנה זה
בא מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות : דומה
דודי לצבי או לעפר האילים : שובי שובי
השולמית שובי שובי ונחזה בך מה תחזו בשולמית
כמחלת המחנים: היושבת בגנים חברים מקשיבים
לקולך השמיעיני: ברח דודי ודמה לך לצבי או
לעפר האילים על הרי בשמים :

מעבדות לחרות

הא לחמא

עניא די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים
כל דכפין ייתי ויכול כל דצריך
ייתי ויפסח השתא הכא לשנה
הבאה בארעא דישראל השתא
עבדי לשנה הבאה בני חורין:

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות שבכל הלילות אנו אוכלין חמץ ומצה הלילה הזה כלו מצה: שבכל הלילות אנו אוכלין שאר ירקות הלילה הזה מרור: שבכל הלילות אין אנו מטבילין אפילו פעם אחת הלילה הזה שתי פעמים: שבכל הלילות אנו אוכלין בין יושבין ובין מסבין הלילה הזה כלנו מסבין:

עבדים היינו
לפרעה במצרים

ויוציאנו ה׳ ממצרים ביד חזקה: ויתן ה׳ אותות ומופתים גדולים ורעים בפרעה ובכל ביתו לעינינו: ואותנו הוציא משם למען הביא אותנו לתת לנו את־הארץ אשר נשבע לאבותינו:

עבדים היינו

עתה בני חורין

ואפילו כלנו חכמים כלנו נבונים כלנו יודעים את התורה מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים. וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משבח:

מעשה ברבי אליעזר ורבי יהושע ורבי אלעזר בן-עזריה ורבי עקיבא ורבי טרפון שהיו מסבין בבני ברק והיו מספרים ביציאת מצרים כל אותו הלילה עד שבאו תלמידיהם ואמרו להם רבו= תינו הגיע זמן קריאת שמע של שחרית:

ליל שמורים הוא לכל בני ישראל לדורותם:

אמר רבי אלעזר בן עזריה הרי אני כבן שבעים שנה ולא זכיתי שתאמר יציאת מצרים בלילות, עד שדרשה בן זומא. שנאמר למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך. ימי חייך הימים כל ימי חייך הלילות: וחכמים אומרים ימי חייך העולם הזה. כל ימי חייך להביא לימות המשיח:

ליל שמורים הוא לכל בני ישראל לדורותם:

וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא: **ובני** ישראל פרו
וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד ותמלא הארץ אותם:
ויקם מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף: **ויאמר**
אל עמו הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו: **הבה** נתחכמה
לו פן ירבה והיה כי תקראנה מלחמה ונוסף גם הוא על
שונאינו ונלחם-בנו ועלה מן הארץ: **וישימו** עליו שרי
מסים למען ענותו בסבלותם **ויבן** ערי מסכנות לפרעה את
פתום ואת רעמסס:

וכאשר יענו אותו
כן ירבה וכן יפרץ

ויקוצו מפני בני ישראל: **ויעבידו** מצרים את בני ישראל
בפרך: **וימררו** את חייהם בעבודה קשה בחמר ובלבנים
ובכל עבודה בשדה את כל עבודתם אשר עבדו בהם בפרך:

ויצו פרעה ביום ההוא את הנגשים בעם ואת שוטריו לאמר:
לא תוסיפון לתת תבן לעם ללבן הלבנים כתמול שלשום הם
ילכו וקוששו להם תבן: ואת מתכנת הלבנים אשר הם
עושים תמול שלשום תשימו עליהם לא תגרעו ממנו כי
נרפים הם: תכבד העבודה על האנשים ויעשו בה:

ויפץ העם בכל ארץ מצרים
לקושש קש לתבן
והנוגשים אצים לאמור

כלו מעשיכם דבר-יום ביומו
כאשר בהיות התבן.

ויכו שוטרי בני ישראל אשר שמו עליהם נוגשי פרעה לאמר מדוע לא כליתם חקכם ללבן כתמול שלשום גם תמול גם היום:

ויבואו שוטרי בני ישראל ויצעקו אל פרעה לאמר

למה תעשה כה לעבדיך:

תבן אין נתן לעבדיך
ולבנים אומרים לנו
עשו והנה עבדיך מכים:

ויאמר נרפים אתם נרפים ועתה לכו עבדו ותבן לא-ינתן לכם ותכן לבנים תתנו:

היו ישראל מקוששים את-הקש במדבר ורומסים בחמר ובקש. היה הקש נוקב את עקביהם והדם מתבוסס בחמר. רחל בת-בנו של שותלח היתה הרה ללדת ורמסה בחמר עם בעלה ויצא הולד ממעיה ונתערב בתוך המלבן, וירד מיכאל והעלהו לפני כסא הכבוד. באותו לילה נגזר גזר-דין על מצרים:

עבדים היינו לפרעה במצרים:

ויהי בימים חרבים ההם וימת מלך מצרים: ויאנחו בני-
ישראל מן העבודה ויזעקו ותעל שועתם אל האלהים מן
העבודה: וישמע אלהים את נאקתם ויזכר אלהים את
בריתו את-אברהם את-יצחק ואת-יעקב: וירא אלהים את-
בני ישראל וידע אלהים: ומשה היה רועה את-צאן
יתרו חותנו כהן מדין וינהג את הצאן אחר המדבר ויבא
אל-הר האלהים חרבה: וירא מלאך ה' אליו בלבת אש
מתוך הסנה וירא והנה הסנה בוער באש והסנה איננו
אכל: ויאמר משה אסורה-נא ואראה את המראה הגדול הזה
מדוע לא-יבער הסנה: וירא ה' כי סר לראות ויקרא
אליו אלהים מתוך הסנה ויאמר משה משה ויאמר הנני:
ויאמר אל-תקרב הלום של-נעליך מעל רגליך כי המקום
אשר אתה עומד עליו אדמת-קדש הוא: ויסתר משה פניו
כי ירא מהביט אל האלהים: ויאמר ראה ראיתי את-עני
עמי אשר במצרים ואת צעקתם שמעתי מפני נוגשיו כי
ידעתי את מכאוביו: וארד להצילו מיד מצרים ולהעלותו
מן הארץ ההיא אל ארץ טובה ורחבה אל ארץ זבת חלב
ודבש: ועתה הנה צעקת בני ישראל באה אלי וגם ראיתי
את הלחץ אשר מצרים לוחצים אותם ועתה לכה ואשלחך אל
פרעה והוצא את עמי בני ישראל ממצרים: לך ואספת את
זקני ישראל ואמרת אליהם פקד פקדתי אתכם ואת העשוי
לכם במצרים וגאלתי אתכם בזרוע נטויה ובשפטים
גדולים והבאתי אתכם אל הארץ אשר נשאתי את ידי לתת
אותה לאברהם ליצחק וליעקב ונתתי אותה לכם מורשה:

אתם יוצאים בחדש האביב

ואכלו את הבשר בלילה ההוא צלי-אש ומצות על מרורים
יאכלוהו: מתניכם חגורים נעליכם ברגליכם ומקלכם
בידכם ואכלתם אותו בחפזון:

ה י ו ם א ת ם י ו צ א י ם ב ח ד ש ה א ב י ב

ויסעו בני ישראל מרעמסס סכותה כשש מאות אלף רגלי
לבד מטף: וגם ערב רב עלה אתם וצאן ובקר מקנה כבד
מאד:

ה י ו ם א ת ם י ו צ א י ם ב ח ד ש ה א ב י ב

וישא העם את בצקו טרם יחמץ משארותם צרורות בשמ-
לותם על שכמם: ויאפו את הבצק אשר הוציאו ממצרים
עוגות מצות כי לא חמץ כי-גרשו ממצרים ולא יכלו
להתמהמה וגם צידה לא-עשו להם:

ה י ו ם א ת ם י ו צ א י ם ב ח ד ש ה א ב י ב

ויהי מקץ שלשים שנה וארבע מאות שנה ויהי בעצם היום
הזה יצאו כל-צבאות ה' מארץ מצרים:

ויאמר משה אל העם:

זכור את ה י ו ם ה ז ה א ש ר
י צ א ת ם מ מ צ ר י ם
מ ב י ת ע ב ד י ם:

ויהי בשלח פרעה את העם ולא נחם אלהים דרך ארץ
פלשתים כי קרוב הוא כי אמר אלהים פן ינחם העם
בראותם מלחמה וסבו מצרימה: ויסב אלהים את העם דרך

המדבר ים-סוף וחמושים עלו בני ישראל מארץ
מצרים: ויגד למלך מצרים כי ברח העם ויהפך
לבב פרעה ועבדיו אל העם ויאמרו:

מ ה ז א ת ע ש י נ ו
כ י ש ל ח נ ו א ת י ש ר א ל מ ע ב ד נ ו:

ויאסר את רכבו ואת עמו לקח עמו: ויחזק ה׳ את
לב פרעה מלך מצרים וירדף אחרי בני ישראל

ו ב נ י י ש ר א ל י ו צ א י ם ב י ד ר מ ה

וירדפו מצרים אחריהם וישיגו אותם חונים על הים
וישאו בני ישראל את עיניהם והנה מצרים נוסע
אחריהם וייראו מאד ויצעקו בני ישראל אל ה׳:
ויאמרו אל משה: המבלי אין קברים במצרים לקחתנו
למות במדבר מה זאת עשית לנו להוציאנו ממצרים:
הלא זה הדבר אשר דברנו אליך במצרים לאמר: חדל
ממנו ונעבדה את מצרים כי טוב לנו עבד את
מצרים ממותנו במדבר: ויאמר משה אל העם: אל
תיראו, התיצבו וראו את ישועת ה׳ אשר יעשה לכם
היום כי אשר ראיתם את מצרים היום לא תוסיפו
לראותם עוד עד עולם ה׳ ילחם לכם ואתם תחרישון
ויט משה את ידו על הים ויולך ה׳ את הים ברוח
קדים עזה כל הלילה וישם את הים לחרבה ויבקעו
המים: ויבואו בני-ישראל בתוך הים ביבשה
והמים להם חומה מימינם ומשמאלם: וירדפו מצרים
ויבואו אחריהם כל סוס פרעה רכבו ופרשיו אל
תוך הים: ויהי באשמרת הבקר ויט משה את ידו על
הים וישב הים לפנות בקר לאיתנו ומצרים נסים
לקראתו וינער ה׳ את מצרים בתוך הים: וישובו

המים ויכסו את הרכב ואת הפרשים לכל חיל פרעה הבאים אחריהם לא נשאר בהם עד אחד:

ובני ישראל יוצאים ביד רמה

בצאת ישראל ממצרים

בית יעקב מעם לעז

היתה יהודה לקדשו

ישראל ממשלותיו:

הים ראה וינס

הירדן יסב לאחור

ההרים רקדו כאילים

גבעות כבני צאן:

מה לך הים כי תנוס

הירדן תסב לאחור:

ההרים תרקדו כאילים

גבעות כבני צאן:

מלפני אדון חולי א

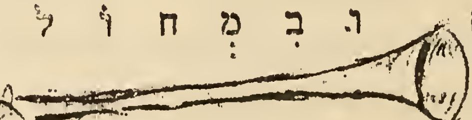
מלפני אלוה יעקב:

ההופכי הצור אגם מים

חלמיש למעינו מים:

בשעה שבקש הקדוש ברוך הוא להטביע את מצרים בים,עמד עוזא שר של מצרים ונשתטח לפני הקדוש ברוך הוא ואמר לפניו: רבונו של עולם! במדת הרחמים בראת עולמך, למה אתה רוצה להטביע את בני? מיד כנס הקדוש ברוך-הוא כל פמליא של מעלה ואמר להם: הוו דנים ביני ובין עוזא שר של מצרים. התחילו שרי האמות מלמדים סנגוריה על מצרים. כיון שראה מיכאל כך,רמז לגבריאל וטס למצרים טיסה אחת ושמט לבנה עם טיטה ותינוק אחד עמה שטקעוהו בבנין ובא ועמד לפני הקב"ה ואמר:רבונו של עולם! כך שעבדו את בניך! מיד ישב עליהם הקדוש ברוך הוא במדת הדין וטבעם בים.

ותקח מרים הנביאה אחות אהרן את התוף בידה ותצאנה כל הנשים אחריה

בתפים ובמחולות
ותען להם מרים
שירו לה' כי גאה גאה
סוס ורוכבו רמה בים
אמר אויב ארדף אשיג
אחלק שלל צללו
כעופרת במים אדירים

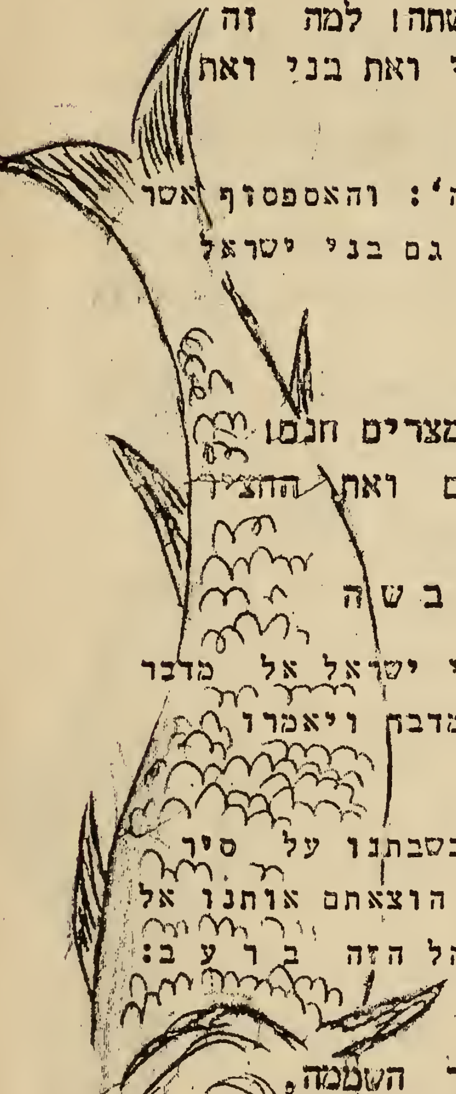

אותה שעה בקשו מלאכי השרת לומר שירה לפני הקדוש ברוך הוא. אמר להם הקדוש ברוך הוא:

מעשי ידי טובעים בים
ואתם אומרים שירה לפני

ויסע משה את ישראל מים סוף ויצאו אל מדבר שור
וילכו שלשת ימים במדבר ולא מצאו מים: ויבואו
מרתה ולא יכלו לשתות מים ממרה כי מרים הם על כן
קרא שמה מרה : וילנו העם על משה לאמר:

מה נשתה? תנו לנו מים ונשתה! למה זה
העליתנו ממצרים להמית אותי ואת בני ואת
מקני בצמא?

ויהי העם כמתאוננים רע באזני ה': והאספסוף אשר
בקרבו התאוו תאוה וישובו ויבכו גם בני ישראל
ויאמרו:

מי יאכילנו בשר?
זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם!
את הקשאים ואת האבטיחים ואת החציר
ואת הבצלים ואת השומים
ועתה נפשנו יבשה

ויסעו מאילים ויבואו כל עדת בני ישראל אל מדבר
סין: וילונו על משה ועל אהרן במדבר ויאמרו
אליהם:

מי יתן מותנו בארץ מצרים בשבתנו על סיר
הבשר באכלנו לחם לשבע כי הוצאתם אותנו אל
המדבר הזה להמית את כל הקהל הזה ב ר ע ב:

תּוֹעֵי מִדְבָּר, צְאוּ מִתּוֹךְ הַשְּׁמָמָה,
עוֹד הַדֶּרֶךְ רַב, עוֹד רַבָּה הַמִּלְחָמָה.

רַב לָכֶם לָנוּעַ, לָנוּד בָּעֲרָבָה,
וְלִפְנֵיכֶם פְּרוּשָׂה דֶּרֶךְ גְּדוֹלָה, רְחָבָה.

רק ארבעים שנה נתע בין ההרים
ובחול טמנו ששים רבוא פגרים.

אל נא יעצרונו פגרי הנחשלים,
שבעבדותם מתו - נפסח על החללים.

ירקבו בקלונם סרוחים על צרורותם
שבכתפם נשאו ממצרים אותם.

ימחק למו חלומם, רב בצלים, שומים,
דודים מלאי בשר רבים ועצומים.

עוד היום או מחר יחלק רוח קדים,
עם העיט, גופת אחרון העבדים.

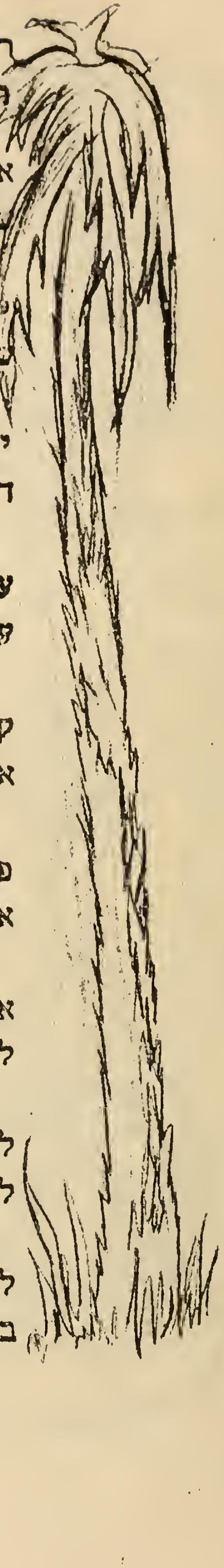
קומו, אפוא, נדימו עזבו את השממה,
אך אל יעל קולכם, דרכו עז בדממה.

פן צעדכם ירגיז מדבר ונרדמיו;
איש ואיש בלבבו ישמע הד פעמיו.

איש בלבבו ישמע קול אלוה דובר:
לך היום אל ארץ חדשה אתה עובר.

לאו לא לחם קלקל, שלו ודגן שמים -
לחם עצב תאכל, פרי עמל ידים.

לאו לא אהל תהו ועליות שחקים -
בית אחר תבנה, אהל אחר תקים.

כי מלבד המדבר תחת השמים
עוז לאלוה עולם גדול רחב ידים.

ומלבד יליל הישימון, דמי הציה.
תרגש תחת שמשו ארץ יפה-פיה.

ש א נ ו א ו כ ל י ם ע ל ש ו ם מ ה ,
ע ל ש ו ם ש ל א ה ס פ י ק ב צ ק ם
ש ל א ב ו ת י נ ו ל ה ח מ י ץ

ה א ל ח מ א ע נ י א
ד י א כ ל ו א ב ה ת נ א
ב א ר ע א ד מ צ ר י ם

והיא שעמדה לאבותינו ולנו. שלא אחד בלבד עמד עלינו לכלותנו. אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותנו. והקדוש ברוך הוא מצילנו מידם:

עם שומר במשך אלפי שנים את יום צאתו מבית עבדים. ודרך כל מחילות השעבוד והאנס והאינקביזיציה והשמד והפרעות, נושאת האמה בלבה את הגעגועים לחפש, ומביאה אותם לידי בטוי עממי אשר לא יפסח על כל נפש מישראל על כל נפש עניה ומרודה. מאבות אל בנים, דרך כל הדורות, נמסר דבר יציאת מצרים זכרון אישי אשר איננו מחויר ואיננו דהה.

בכל דור ודור חיב אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים.

אלהים אל-דמי לך   אל תחרש ואל תשקט אל:
כי הנה איביך יהמיון   ומשנאיך נשאו ראש:
על עמך יערימו סוד   ויתיעצו על צפוניך:

אמרו לכו ונכחידם מגוי
ולא יזכר שם ישראל עוד:

א נ ו ה ד ו ר ש י צ א ש נ י ה מ מ צ ר י ם

ה ו פ ק ד נ ו ל ז כ ו ר

זכרון קשי השיעבוד - קודש הוא

ל ל ו ח מ י ח ר ו ת !

א ת ש נ ת ה ת ר צ " ח -

בפרוץ הנצים מסוגרם ,

ו א ת ה ת ש " ב -

בכלותם זממם להשחית .

לא ידענו כימים ההם לגלוי חרפת חולשתנו, למר-
אסון החולשה, להיותנו מקור תענוגות לרשעים
הנצים ולמשלחיהם יחד - להתבסם מזעקותינו, לרוות
מדם טבוחינו, להרהיב עיניהם מזעדת מ ע ו נ י נ ו .

זכור ! זכור !

את שתיקת הצדיקים החנפים, עת על סירות
ונסרים ביקשו הצלה עשרות ובודדים
מפליטי גיטאות. פליטים ברשות לצאת ,
ולהם רשות לבוא ל א נ י ת נ ה .

את פ ט ר י ה המנופצת, המתאבדת ואת
ס ט ר ו מ ה היורדת תהומה לעיני כל
היושבים שאננים בחופיהם .

ז כ ו ר ! ז כ ו ר !

אבות ואמהות וילדים כה רכים ,

אחוזים ודבוקים באימת מחשכים -

מי שמע הזעקה שבבקעה הנבכים ?

שפוך חמתך

אל הגוים אשר לא ידעוך
ועל ממלכות אשר בשמך לא
קראו. כי אכל את יעקב
ואת נוהו השמו. שפך
עליהם זעמך וחרון אפך
ישיגם. תרדף באף ותשמידם
מתחת שמי י-י.

שריפה וחרפה, גז וקלון הטעו על עמנו, למען
תמות התקוה בלב אנוש בעולם.

וזאת מזימת הנבלים לא באה!

זכור את מרד היהודים בגיטאות, בהתיצב נערים
ונערות בשער; אבירקם בוז ומות בפרצופים
הנאלחים.

יעלה יום הבשורה והעדות!

כי יש גאוה באדם היהודי, כי יגעש דמו וינקום,
כי יש שליחים לנקמת המעונים.

לא, לעולם לא מאוחר, ואחרון היהודים בהכותו רוצח מציל את העם.
הן אפשר את העם הנרצח, גם אותו, להציל-הצילוהו! אטען ואעתר.
עודדתים, כן! ואותי אתם עודדתי, דיברתי, ברכתי פעלם.

*

לא ירה איש מעורף, בגבו של גרמני, בחזהו הוטבע הכדור.
הוא פרץ, לידו משנהו, "יהודים יורים" צפצף מי בתמה, אכן, וום אתא.
הרי זכריה, גוטמן וגם אלעזר - כאן חלוצים, בניסקה-טומרים;
כן, יורים יהודים ולשונא טרם ברור.
(י. קצנלסון, מתוך "השיר על העם היהודי שנרצח")

אני מאמין באמונה שלמה
בביאת המשיח, ואף על פי
שיתמהמה - עם כל זה אחכה לו
בכל יום שיבוא.

ומעבר מלין אלפים, על שפת הים הכחול, אל מול פני שמו ארצי, למול אחותי הקטנה, עמד חיל אחר, מטוען פקודה אכזרית - לסתום פליטת תקוותה, לבוס אב ניצניה. שילבו ידים חיל עם חיל, מעבר לימים, מעל חזיתות מלחמה - לגדור בעדה הדרך.

ואת הגעת אחותי!

את תגיעי בליל סערה, נערים נחוטים כאגרוף
את תגיעי חי רם ונורא! יסאוך בחיקם אל החוף
וידיך על צוארם -
מול שבעים פרלמנטים ועם.
(נ.אלטרמן)

בחשאי ספינה גוששת.
ליל שחור. הים זעף.
הוי, שמעי, אדמת מורשת,
שב אליך בן עיף!

בחשאי ספינה גוששת.
בתקוה שם לב הולם.
הוי, שמעי, אדמת מורשת,
שב אליך בן חולם!

ובחשאי עולים אחי
על אדמת מורשת,
ובאזנם היא סוד לוחשת:
כה לחי! כה לחי!
(שנברג)

ואז , בנדור עם , בפלאו נדרו לחיות כאן עם מוציליו מאס , לגדור חלקת שדהו - ובתומו חשב, כי מסאלת עו-לם היא, עולם של שלום לאחר מפלת הנאצים , - ז א ת נ ז כ ו ר ו -

קמו עליו בארצו בחרב, והפעם היה ברור החשבון - לעקור את הכל. הכל לגולה , ולעת מצוא, השילם המלאכה של השליח הנאצי .

מסביב יהום הסער
אך ראשנו לא ישח;
לפקודה - תמיד אנחנו
אנו, אנו הפלמח

ממטולה עד הנגב,
מן הים עד המדבר:
כל בחור וטוב-לנשק
כל בחור-על המשמר.

נתיב לנשר בשמים,
שביל לפרא בין הרים-
מול אויב דרכנו יעל
בין נקרות ובין צורים.

ראשונים תמיד אנחנו,
לאור היום ובמחשך ;
לפקודה - תמיד אנחנו,
אנו, אנו הפלמח .

שלמות הנפש של נערינו ונערותינו בהירי המבט וטהורי הלב היא העושה אותם כפירים. עת יבוא צר ואויב לשלוח שן ורגל ופגיון בשדנו הדל, אז נתקעים מאליהם הקשתות והחצים והגרזנים במקום כינורות ועוגבים בידי דוידי-נו הרכים, הבאים מאחורי צאן, סירה וספר.

הם אינם יודעים להרכין ראש. הם מודים לנו על שהקני-נו להם את תפיסת צערה של הגולה ואת הרגש, שעלבון הוא לחיות בהוית-חולשה. כשהם יוצאים להכות באויב, הם מת-כוונים לאויבי כל הדורות, לאיבה עצמה, לרשעה עצמה, וגם לחטא של עצמנו, אם כל חטאת - החולשה .

עלי, עלי השירה-עלי שירת הגבורה
לירושלים הנצורה !
עלי לראש לכל חזון.
אדירה מאדיר ונעלה על כל שיר.
יום הונף הנס, יום תקע שופר בציון-
הרדו אליך גבוריך כולם,

גחו כסערה מכוך ומערה,
בקעו חומה וחל.
עלי, עלי השירה
לירושלים הקדושה,
להיות האבן הראשה
בכתר גבורת ישראל.

על חומותיך ירושלים הפקדתי שומרים כל היום וכל הלילה, אל דמי לכם. כמשוש חתן על כלה ישיש עליך אלוהיך.

בכל יום ויום חיב אדם לראות את עצמו כמי שמכריע את הכף: ליציאת מצרים או להארכת הגלות. והיו כל מעשינו מכוונים לקריעת הים ולקבלת שבים.

ושיירות באות מכל קצוות תימן והלב נוזר מעוצם התשוקה לארץ ישראל. וככה באנו, כל עוד נשמה באפנו, רצוצים ושדודים, עיפים וחסרי כל לעדן. ויאספונו אל המחנה הגדול אסר ליד העיר והוא על חולות המדבר, והמקום צר לכולנו, ונסכב המוניות המוניות על החול תחת כיפת הסמים, איט ליד אחיו, מספחות מספחות יחדו. וסופות חול תסתוללנה סביבנו, ולבנו תפילה לעליה, לדאות על "כנפי נטרים" לארצנו.

לא היה יהודי בתימן שיאמר: רוצה אני להשאר בגלות תימן. כל עדת ישראל-הכל לאסר לכל-קמו ועלו לדרך ציון. הכל אסר לנו הסארנו בגילה ואת מתינו מחמדינו הסארנו סמה, ואת לב האבן הסירונו מקרבנו ? נ ע ל.

הנני מביא אותם מארץ צפון וקבצתים מירכתי
ארץ, בם עור ופסח, הרה ויולדת יחדו - קהל
גדול ישובו הנה: בבכי יבואו ובתחנונים,
אובילם אוליכם אל נחלי מים בדרך ישר, לא
יכשלו בה ---
והיתה נפשם כגן רוה ולא יוסיפו לדאבה עוד:
אז תשמח בתולה במחול ובחרים וזקנים יחדו,
והפכתי אבלם לששון ונחמתים ושמחתים מיגו-
נם :

מ ד י נ ת י ש ר א ל ק מ ה !

לאחר שהוגלה העם מארצו בכוח הזרוע שמר לה אמונים בכל ארצות פזוריו, ולא חדל מתפלה ומתקוה לשוב לארצו ולחדש בתוכה את חירותו המדינית. - - -

לפיכך נתכנסנו, אנו חברי מועצת העם, נציגי הישוב העברי והתנועה הציונית, ביום סיום המנדט הבריטי על ארץ ישראל, ובתוקף זכותנו הטבעית וההיסטורית ועל יסוד החלטת עצרת האומות המאוחדות אנו מכריזים בזאת על הקמת מדינה יהודית ב א ר ץ - י ש ר א ל, היא מ ד י נ ת י ש ר א ל.

(מתוך הכרזת העצמאות)

זה היום קוינו לו. עורי, עורי, התנערי מעפר! קומי! לבשי בגדי תפארתך, קומי, אורי בת-ציון, עורי, עורי !
א ש ר י ק ד ג נ ו ז בחביון הדורות - ק ם ו י ה י !

עורה

עורה, עורה ישראל!
עורה, עורה, עורי עם סגלה!
הקשיבו נא, הקשיבו נא:
בשמי שמים קול שופר המנסר.
הוי, סורו נא, הוי, סורו נא:
על ההרים נאוו רגלי המבשר.
עורה, הקשיבה, עורה!
שא ראשך, עלה ציונה,
עורה, התעוררה, עורה ישראל!
קומו בנעריכם ובזקניכם,
במקלכם ובתרמילכם,
וכל השואף לאור ולדרור -
יקום ויבוא נא!
עורה, התעוררה,
שא ראשך, עלה ציונה,
עורה, התעוררה, עורה ישראל!

ל ש נ ה   ה ב א ה
ב י ר ו ש ל י ם   ה ב נ ו י ה

חסל

סדור פסח כהלכתו.
ככל משפטו וחקתו.
כאשר זכינו לסדר אותו
כן נזכה לעשותו.

זך שוכן מעונה.
קומם קהל מי מנה.
בקרוב נהל נטעי כנה.
פדוים לציון ברנה.

אליהו הנביא
אליהו התשבי אליהו הגלעדי
במהרה יבוא אלינו עם משיח בן דוד

חד־גדיא

גדי אחד
קנה אבא
בשני זוזים.

חד גדיא
חד גדיא

בא החתול
ואכל את הגדי
שקנה אבא בשני זוזים